

особистісного потенціалу, становлення рівноправних позицій у процесі спілкування. Діалог виступає пошуком нового смислу, пошуком істини. Установка на діалогічність стає квінтесенцією «педагогіки співпраці» (О. Рудницька). К. Роджерс наголошує, що «надзвичайно важливо в освітньому середовищі створити взаємовідносини такого типу, коли учня цінують як особистість, його внутрішній досвід емпатійно розуміють і приймають, йому надана свобода переживати власні почуття і почуття інших людей» [3]. Тому освітній процес повинен відбуватися в атмосфері взаємодії, приязні, емоційної співдружності.

Гуманістичний характер художньо-педагогічного спілкування передбачає розуміння і прийняття позицію «іншого», а вищим рівнем діалогічного спілкування з творами мистецтва стає переживання основних цінностей суб'єкта спілкування. Злиття «внутрішнього» та «зовнішнього» діалогу в «єдиний духовно-енергетичний потік, надає усім сторонам живого педагогічного процесу більшої емоційної і моральної сили, ціннісно-сислової забарвленості» [4, с. 88]. Відтак, художньо-педагогічне спілкування повинно будуватися на основі емоційної взаємодії, яка передбачає організацію взаємовідносин між учителем та учнем, спрямовану на досягнення єдності думок та прагнень, співпереживання та співчуття в процесі діалогу.

Таким чином, гуманістичні орієнтири мистецької освіти спрямовуються на формування власних ціннісних орієнтацій, оцінного ставлення до мистецтва, здатності до художньої взаємодії з мистецтвом з метою розвитку творчої індивідуальності засобами музичного мистецтва.

Література

1. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К. : Освіта України, 2008. 271 с.
2. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: Монографія. Чернівці : Зелена Буковина, 2009. 752 с.
3. Роджерс К., Дж. Фрейберг. Современный подход к ценностному процессу. Свобода учиться. URL: <https://www.psychologos.ru/articles/view/sovremennyu-podhod-k-cennos-tnomu-processu-rodzherszpt-freyberg>
4. Дікун І. А. Педагогічні умови оптимізації формування досвіду творчої діяльності майбутнього вчителя музики в процесі педагогічної практики. Наукові записки НПУ імені М.П. Драгоманова : Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Вип. №134. С. 83-92.

УДК 316.647.5:373.2

ДОБОШ О. М.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

В умовах сучасного суспільства необхідною умовою організаційного розвитку сучасних організацій стає розвиток професійної толерантності керівника як особливого типу толерантності властивого професійній діяльності.

Актуалізація ідей толерантності в процесі професійної діяльності спрямована на вирішення проблем, пов'язаних із соціальними, культурними, політичними, економічними змінами, ставленням особистості до інших людей, їх психічних станів, якостей чи вчинків у ситуаціях професійних взаємин, розвитком особистісної толерантності.

Безпосередньо проблема формування професійної толерантності керівників освітніх організацій як у професійній діяльності вивчена недостатньо. Для визначення змісту й алгоритму формування професійної толерантності керівників освітніх організацій значну роль відіграють: підходи, що розкривають сутність змісту, форм, методів активної соціально-психологічної підготовки (Ю. Ємельянов, В. Зливков, Л. Карамушка, С. Максименко, Л. Петровська, В. Татенко, Н. Хряцова, Ю. Швалб, Т. Яценко та ін.); психолого-педагогічні принципи впровадження інноваційних форм та методів навчання у професійній підготовці та післядипломній освіті (О. Бондаренко, В. Моляко та ін.).

Розглянемо розроблену О.Брюховецькою [1] структуру професійної толерантності керівників загальноосвітніх навчальних закладів, яка складається з трьох взаємопов'язаних компонентів (Табл.1):

власне управлінська толерантність – толерантність до зовнішніх впливів на перебіг управлінської діяльності керівника, в тому числі пов'язаних із невизначеністю, змінами та професійними стресами;

толерантність до взаємодії із суб'єктами навчально-виховного процесу (педагоги, учні, батьки) – толерантність до різних соціальних, етнічних і професійних груп;

ауто толерантність – толерантність до себе як до особистості, освітянина та керівника

Таблиця 1

Компоненти професійної толерантності керівника закладу освіти

Власне управлінська толерантність	Толерантність до взаємодії із суб'єктами навчально-виховного процесу	Ауто толерантність
<ul style="list-style-type: none"> • толерантність до невизначеності в управлінській діяльності; • толерантність до змін в управлінській діяльності; • толерантність до професійних стресів 	<ul style="list-style-type: none"> • етнічна толерантність; • соціальна толерантність; • прийняття інших; • комунікативна толерантність; • толерантний стиль керівництва; • управлінська емпатія; • гнучкість поведінки в різних управлінських ситуаціях; • конфліктологічна толерантність 	<ul style="list-style-type: none"> • прийняття себе (самоставлення); • асертивність; • рефлексивність; • самоконтроль; • адекватна самооцінка

Толерантність є ознакою впевненості керівника в своїх позиціях, конкурентоздатності та конкурентоспроможності, яка характеризується відкритістю до змін, до наставництва, вміння завжди бачити свої точки росту і шляхи особистого зростання, відсутністю страху порівняння з іншими, страху втрати особистої унікальності.

Толерантний керівник досягає більшої результативності в своїй професійній діяльності. Чим вища повага до партнера, тим вище уміння:

- розуміти або приймати індивідуальність інших людей;

- приховувати, згладжувати неприємні почуття, що виникають при зіткненні з некомунікабельними якостями у партнерів;
- прощати іншому його помилки, незручність, ненавмисно заподіяні прикроші.

Професійно необхідними проявами толерантності керівника є: витримка і самовладання; справедливість, об'єктивність.

Толерантний керівник відрізняється наявністю постійного контакту з людьми; відсутністю агресивності в стосунках; дружелюбністю.

Толерантний керівник закладу освіти чітко формулює завдання, ясно розуміє свою роль в їх вирішенні, здатний задіяти внутрішні стимули підлеглих для спонукання їх до самостійних дій, передбачати можливі труднощі, попереджати невдачі і знаходити найкраще рішення в кожній конкретній ситуації.

Отже, сучасні умови розвитку суспільства висувають нові вимоги до керівників закладів освіти, що передбачає формування професійної толерантності. Виходячи з вищенаведеного, толерантність розглядаємо як професійно важливу якість керівника закладу освіти, комплексну особистісну якість, сутнісну властивість людини, яка виявляється в соціальних відносинах, головною ознакою якої є визнання права іншого на відмінність і робить вплив на ефективність його праці, а також на взаємини з усіма суб'єктами освітнього процесу з точки зору професійного становлення фахівця.

Таким чином, можемо констатувати необхідність розвитку професійної толерантності керівників закладів освіти. Відповідно, актуальним є сприяння розвитку толерантності в управлінській діяльності та професійній толерантності управлінців в цілому, яку можна забезпечити в умовах професійної підготовки.

Література

1. Брюховецька О. В. Модель професійної толерантності керівників загальноосвітніх навчальних закладів / О. В. Брюховецька // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / ред. кол. С.Д. Максименко (гол. ред.) [та ін.] ; Т. І: Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія ; за ред. С.Д. Максименка, Л. М. Карамушки. – Київ : Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2015. – Вип. 43. – С. 3–8.

УДК 37:378

ДОБОШ О. М., ДМИТРУК М.А.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Етнокультурне виховання молоді є актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики в умовах нової освітньої ситуації, для якої характерне посилення етнізації змісту освіти, зростання ролі етнокультурного фактору в навчанні та ідей народної педагогіки.

Зміни основних принципів професійної підготовки студентів вищого навчального закладу до етнопедагогічної діяльності, перехід до її пріоритетних

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>